

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Postilla Guillermi super Epistolas et Euangelia: per totius
anni circu[m]itum: De tempore/ Sanctis/ et pro defunctis**

Guilelmus <Parisiensis>

Basel, 1513

VD16 E 4385

D[omi]nica et alijs sole[m]nijs Jn die

urn:nbn:de:hbz:466:1-30573

In die Ascensionis domini

Ebat. a. **E**t nō ē opus vt dñs te inter-
roget. Sepe em̃ vt dicit glo. volētes ab
eo q̃rere audiebāt solutionē añq̃. p̃pone-
rēt q̃stionē: et sic p̃us eis rādīt añq̃ q̃rēt
b. **I**n h̃ cre. q̃z a deo exi. Thom. q̃ñ
dicāt: intelligentia

oim occultoz facit
nos credere: q̃ tu
sis ver⁹ et naturalis
fili⁹ dei: i q̃ sūt oēs
thesauri sapie et sci-
entie dei abscondi-
ti. Unde circa p̃ñs
euāgē. vbi dī: Pe-
tite et accipiet. Mo-
randū sūm Aug. q̃

triplicia sūt bona i
sunt bona genere: infima/ me-
dia et summa. Infī-
ma bōa sūt tpalia:
q̃ q̃ñ nihil sunt. vñ:
Die. 4. f. **A**spexi terrā: et ec-
ce q̃ñ vacua erat et
nihil: et talia sub cō-
ditione peti p̃ñt et
moderate: videlicet
si placet da sani-
tatē/ tpalia et vitaz
et. Et rō est: q̃z ali-
q̃b⁹ bona tpalia: vt
scientie/ honores et
amici/ diuitie et similia: q̃ñq̃ sunt occasio
peccādi: alijs occasio merēdi: sed q̃bus p̃
sunt et q̃b⁹ obfunt/ solus deus scit: ideo sibi
cōmittēda sunt. Alia sunt bona media. s.
virtutes: q̃ nulli obesse possunt: et illa fer-
uēt sunt perēda. Alia optima: vt b̃itū/
do celestis: et illa bona perēda sunt feruē-
tissime. Sed q̃ñ: cur deus nō statim dat
q̃d petis? Respondet p̃mo: q̃z tūc homo
minus meritū haberet nō iterādo oratio-
nē. Secūdo: q̃z vilipenderet vel min⁹ cu-
rare illud q̃d cū modico labore acq̃rere-
tur. Tercio: vt desiderii augēt: vt patet
in muliere chananea. Quarto: vt hō hu-
miliet: vt patet in eadē chananea: q̃ se ca-
nē fatebat. Quinto: q̃z meliora interdum
dare vult de⁹ s tpe oportuno: et quando
homini fuerit magis vtile.

Quare nō
statim dāt
petita.

Recumbentibus vñdecim
discipulis et. Mar. xvi. lvi.
hora huius euāgelij facta est
anno christi. xxxij. iij. nonas Ju-
nij. iij. luna. xxvij. feria. v. videlicet ip̃o die
ascensionis: inditi-
one. vj. Ante initi-
um illius euāgē-
lij scribit sanct⁹ lu-
cas: q̃ christus di-
xit discipulis suis:
Vos estis testes ho-
rum. et yra. s. passi-
onis et resurrectio-
nis. Et ego mittaz
promissum patris
in vos: vos autē se-
dete i ciuitate quo-
adusq̃ induamini
dute ex alto. Tūc
postmodum sequi-
tur euāgelij ho-
diernū. **R**ecubē-
tib⁹ vñdecim di-
scipulis. Dñs no-
ster iesus christ⁹ cū
in his quadragin-
ta dieb⁹ per mltas
apparitiones disci-
pulis factas resur-
rectioez suā appro-
basset: hodie in die ascensionis his ip̃is
voluit apparere. s. in mēsa dñi prādebant.
Nā vt dicit magister in historia scholasti-
ca: omēs tā apli q̃z aliq̃ discipuli et mulie-
res habitabāt in ista parte in hierlm q̃ di-
citur mello: in mōre sion/ vbi dauid stru-
perat sibi palatiū: et ibi erat illud cēnaculū
grande stratum: in quo p̃cepit domin⁹ si-
bi parare pascha: et in cēnaculo illo habi-
tabant tunc vñdecim apli: ceteri p̃o disci-
puli et mulieres habitabant circūquaq̃ p̃
diuersa hospitia. Et vt dicit i p̃ncipio ho-
dierni euā. **R**ecubētib⁹. i. comedē-
tib⁹. d. **E**t vñdecim discipulis. s. illo
cēnaculo hodierna die. **E**t apparuit
ill⁹ iesus: et exprobrauit incredulitatē
illoz et duriciā cordis. 2y. nō quē tūc
erat in eis: sed q̃ ante fuerat in ip̃is disci-

§ infidelitatē. § discipuloz. § in doli-
bilitatē et inabilitatem.
brauit incredulitatē illoz et duri-

basset: hodie in die ascensionis his ip̃is
voluit apparere. s. in mēsa dñi prādebant.
Nā vt dicit magister in historia scholasti-
ca: omēs tā apli q̃z aliq̃ discipuli et mulie-
res habitabāt in ista parte in hierlm q̃ di-
citur mello: in mōre sion/ vbi dauid stru-
perat sibi palatiū: et ibi erat illud cēnaculū
grande stratum: in quo p̃cepit domin⁹ si-
bi parare pascha: et in cēnaculo illo habi-
tabant tunc vñdecim apli: ceteri p̃o disci-
puli et mulieres habitabant circūquaq̃ p̃
diuersa hospitia. Et vt dicit i p̃ncipio ho-
dierni euā. **R**ecubētib⁹. i. comedē-
tib⁹. d. **E**t vñdecim discipulis. s. illo
cēnaculo hodierna die. **E**t apparuit
ill⁹ iesus: et exprobrauit incredulitatē
illoz et duriciā cordis. 2y. nō quē tūc
erat in eis: sed q̃ ante fuerat in ip̃is disci-

In die Ascensionis domini

E in die pentecostes receperunt domum lin-
guarum. Unde dicitur: Loquebatur va-
rijs linguis apli magnalia dei. a. **Ser-**
pentes tollent. Hoc patet in Paulo.
Unde habetur: Qui percussus a vipera

in nullo lesus fuit:
sed viperam penden-
tem ad manus eius/
in igne excussit. Et
Iacobus aposto-
lus duos ingentes
dracones remisit i
desertum: quos Her-
mogenes et phile-
tus concitauerant
contra eum. b. **Et**
si mortiferum ad
biberit: non eos
nocebit. Hoc ad
litteram impletur
est in Joanne euan-
gelista: qui venenum
bibit: quod ei non
nocuit. c. **Sup-**

S egros manus im-
ponent: et bene
habebunt. quia
multi infirmi a di-
versis languoribus
sunt curati ex im-
positione manuum

apostolorum: et ex tactu vestimentorum: et im-
mo quod etiam plus est: ex umbra sancti Petri
et. 5. b. apostoli sanabant infirmi. Item per ma-
nus apostolorum fiebant signa et prodigia
multa in populo. Et non solum infirmos cu-
rabant: sed per impositionem manuum ipso-
rum dabatur spiritus sanctus. Unde dici-
tur. Tunc imponebant manus super illos:
et accipiebant spiritum sanctum. d. **Et**
dominus quidem Iesus postquam lo-
cutus est eis. scilicet hec omnia verba iam
predicta: et plura alia. e. **Assumptus**
est in celum. Lira. Virtute propria: et
cum gratulatione: et totius familie cele-
stis. Unde in evangelio. Et elevatis ma-
nibus ferebat in celum: et benedixit eis:
id est apostolis et alijs fidelibus. Et hoc
loco in consuetudine duxit ecclesia: ut si

Act. 3. a.

Act. 1. a.

Lu. 24. 6

cut dominus Iesus postquam omnibus peractis
ascendere voluit in celum: benedixit fide-
libus suis. Sic quoque episcopi et ceteri pre-
sbyteri: peracto diuino officio: volentes
iam ab altari recedere: dant super popu-
lum benedictionem:
signantes eos si-
gno sancte crucis:
et imprecantes eis
bona in nomine san-
cte trinitatis.

Et sedet a de-
xtris dei. scilicet con-
regnans patri i omni
equitate secundum dei
tatem. g. **Illi au-**
tem. Lira. scilicet apo-
stoli et christi disci-
puli. h. **Profe-**
cti. scilicet ad man-
datum domini no-
stri Iesu christi.

Et predicave-
runt vbiis. unde
dicit: In omni ter-
ram etc. k. **Quo-**
cooperante. eos
dirigendo et prote-
gendo. l. **Et** ser-
monem confirman-
te sequentibus si-

^{sicut Paulus} ^{sicut Joannes}
serpentes tollent: et si mortiferum
quid biberint non eos nocebit.

^{sicut plurimi sancti}
Super egros manus imponet:
et bene habebunt. Et dominus quidem

^{sicut discipuli}
Iesus postquam locutus est eis: assump-
tus est in celum: et sedet a
dextris dei. Illi autem perfecti predi-
caverunt vbiis domino coope-

^{sicut sunt}
rante: et sermonem confirmante
sequentibus signis.

^{sicut in universo mundo}
rante: et sermonem confirmante
sequentibus signis.

^{sicut miraculis}
sequentibus signis.

gnis. Hugo sup. Barc. Opa miracu-
lorum in exordio ecclesie necessaria fuerunt: ut
fides miraculorum nutrire: modo non sunt neces-
saria: quia fides ecclesie confirmata est. **Et** cir-
ca presens evangelium et super illa verba: Euan-
ges in mundum universum predicare euangelium
omni creature etc. Notandum quod secundum Ierobo-
am de aquino: maximum miraculum christi in
terris fuit: quod per simplices mundum subie-
cit fidei: quia apostoli fuerunt simplices
secundum mundum et pauperes mechanici: scilicet pi-
scatores etc. et nullus nobilis fuit nisi san-
ctus Bartholomeus. Ubi hic queritur: quare
non elegit christus prudentes huius seculi
scribas: sed fuerunt docti in lege diuites et po-
tentes? Respondetur: propter certitudinem fi-
dei: quia si sapientes seculi elegeret: et misisset
ad predicandum fidem christianam: nunc per fidem

A z inimici fidei dixissent: qd fidei finissent cum prudentia z astutia. Si diuites: tunc dixissent qd per dona et munera homines induxissent ad fidem illa. Si autē potentes z nobiles: tunc dixissent qd p potentia

z coactionē homines induxissent ad fidem: sed vt nullū illorū perfidi allegare possent: ergo zc. Unde hic notandum: qd christus inter omnes sapientes huius mudi nō vnū conuertit scz gamalielē legis doctorem: z inter oēs diuites solū cacehū: z de oibus nobilib⁹ z pncipibus nisi tres: Nicodemū: Centurionē et Regulū: sed d pau-

B peribus et simplicibus oīū habuerūt. Unde apłs: Aīde te vocationē vram frēs: qz nō multi sapientes sūm carnē: nō multi potentes sed infirma mundi elegit deus

Postilla

Cū venerit paraclet⁹. Joānis. xv. hystoria hui⁹ cūa. facta est āno christi. xxxiii. ix. kal. aplis luna. xiiii. feria. v. scz i cēna dñi. Inditio. vi. Aī initū ill⁹ cūa. scribit sanctus Joā. in eo. ca. qd christ⁹ dixit discipulis. Si oga nō fecissem i eis q nemo ali⁹ fecit peccatū nō haberēt. Nōc autē viderunt: z o derāt me et patrē meū. Sed vt impleatur sermo qd in lege eoz scriptus ē: Quia odio habuerūt me gratis. Tūc statim sequitur euāgelii hodiernū: Cū venerit paracletus. Postq. christ⁹ dixerat apostol

de iudgis: Si me psequunt⁹ z vos persequuntur: ne desperent⁹ z nimis turbentur: pmissit eis spiritū sanctum mittere: qd confortati oēs persecutiōes vincerēt et tollerēt: qd dicit: a Cū venerit paracletus. Lyrā. i. consolator. Bern. dicit: Spiritus: id ē me⁹ rentiū consolator.

Unica post Ascensionis dñi Evangelium Joannis. xv. d. in fine. vsqz: Nec locut⁹ sum. Reliquū vō. xvi. a. in principio.

Nil lo tempore. Dixit iesus discipulis. Cū venerit a paracletus

quem ego mittā vobis

patre spiritum veritatis qui a patre procedit: illē testimoniū perhibebit de me: et vōs testimonium

phibebitis: quia ab initio mecum

sanctus testimoniū phibuit christo in hoc qd apłs tales fecit: qd sciuerūt z audebāt pdicare euāgelii z fidem christi corā oībus intrepide. Qd em homines prius illiterati z simplices de profunditate scripturarū subito plene loquebant in oibus linguis: fuit maximū signū ad cōfirmandū fidē christi.

¶ Cū vos testimoniū phibebitis. scz pdicādo omib⁹ populis.

¶ Quia ab initio mecum estis. Lyrā. Nō est intelligēdū qd fuerint cū eo in principio vitę eius: sed ab initio predicationis sue: qñ incepit docere z miracula facere.

¶ Cū venerit a paracletus. Lyrā. i. consolator. Bern. dicit: Spiritus: id ē me⁹ rentiū consolator.

¶ Quem ego mittā vobis a pfe. Lyrā. In hōstē dicit spū sanctū a se pcedere: inqñtū dicit se illū mittere.

¶ Spiritū veritatis. quia docet vos omnes veritatē: sed ecōtrario spiritus malignus docet oīe mendaciā.

¶ Qui a pfe procedit. Lyrā. ex hoc arguit grece spiritū sanctū cū pcedere a patre z non filio: sed hoc nō est ver⁹: qz qdā de patre dicit: conuenit filio: qd christi antē tenentur credere: qd spū sanct⁹ pcedit a patre z filio

¶ Ille testimoniū phibebit de me. Nam spiritus

sanctus testimoniū phibuit christo in hoc qd apłs tales fecit: qd sciuerūt z audebāt pdicare euāgelii z fidem christi corā oībus intrepide. Qd em homines prius illiterati z simplices de profunditate scripturarū subito plene loquebant in oibus linguis: fuit maximū signū ad cōfirmandū fidē christi.

¶ Cū vos testimoniū phibebitis. scz pdicādo omib⁹ populis.

¶ Quia ab initio mecum estis. Lyrā. Nō est intelligēdū qd fuerint cū eo in principio vitę eius: sed ab initio predicationis sue: qñ incepit docere z miracula facere.

¶ Ille testimoniū phibebit de me. Nam spiritus

sanctus testimoniū phibuit christo in hoc qd apłs tales fecit: qd sciuerūt z audebāt pdicare euāgelii z fidem christi corā oībus intrepide. Qd em homines prius illiterati z simplices de profunditate scripturarū subito plene loquebant in oibus linguis: fuit maximū signū ad cōfirmandū fidē christi.

¶ Cū vos testimoniū phibebitis. scz pdicādo omib⁹ populis.

¶ Quia ab initio mecum estis. Lyrā. Nō est intelligēdū qd fuerint cū eo in principio vitę eius: sed ab initio predicationis sue: qñ incepit docere z miracula facere.

¶ Ille testimoniū phibebit de me. Nam spiritus

sanctus testimoniū phibuit christo in hoc qd apłs tales fecit: qd sciuerūt z audebāt pdicare euāgelii z fidem christi corā oībus intrepide. Qd em homines prius illiterati z simplices de profunditate scripturarū subito plene loquebant in oibus linguis: fuit maximū signū ad cōfirmandū fidē christi.

¶ Cū vos testimoniū phibebitis. scz pdicādo omib⁹ populis.

¶ Quia ab initio mecum estis. Lyrā. Nō est intelligēdū qd fuerint cū eo in principio vitę eius: sed ab initio predicationis sue: qñ incepit docere z miracula facere.

¶ Ille testimoniū phibebit de me. Nam spiritus

sanctus testimoniū phibuit christo in hoc qd apłs tales fecit: qd sciuerūt z audebāt pdicare euāgelii z fidem christi corā oībus intrepide. Qd em homines prius illiterati z simplices de profunditate scripturarū subito plene loquebant in oibus linguis: fuit maximū signū ad cōfirmandū fidē christi.

¶ Cū vos testimoniū phibebitis. scz pdicādo omib⁹ populis.

¶ Quia ab initio mecum estis. Lyrā. Nō est intelligēdū qd fuerint cū eo in principio vitę eius: sed ab initio predicationis sue: qñ incepit docere z miracula facere.

¶ Ille testimoniū phibebit de me. Nam spiritus

sanctus testimoniū phibuit christo in hoc qd apłs tales fecit: qd sciuerūt z audebāt pdicare euāgelii z fidem christi corā oībus intrepide. Qd em homines prius illiterati z simplices de profunditate scripturarū subito plene loquebant in oibus linguis: fuit maximū signū ad cōfirmandū fidē christi.

¶ Cū vos testimoniū phibebitis. scz pdicādo omib⁹ populis.

¶ Quia ab initio mecum estis. Lyrā. Nō est intelligēdū qd fuerint cū eo in principio vitę eius: sed ab initio predicationis sue: qñ incepit docere z miracula facere.

¶ Ille testimoniū phibebit de me. Nam spiritus

sanctus testimoniū phibuit christo in hoc qd apłs tales fecit: qd sciuerūt z audebāt pdicare euāgelii z fidem christi corā oībus intrepide. Qd em homines prius illiterati z simplices de profunditate scripturarū subito plene loquebant in oibus linguis: fuit maximū signū ad cōfirmandū fidē christi.

¶ Cū vos testimoniū phibebitis. scz pdicādo omib⁹ populis.

¶ Quia ab initio mecum estis. Lyrā. Nō est intelligēdū qd fuerint cū eo in principio vitę eius: sed ab initio predicationis sue: qñ incepit docere z miracula facere.

¶ Ille testimoniū phibebit de me. Nam spiritus

sanctus testimoniū phibuit christo in hoc qd apłs tales fecit: qd sciuerūt z audebāt pdicare euāgelii z fidem christi corā oībus intrepide. Qd em homines prius illiterati z simplices de profunditate scripturarū subito plene loquebant in oibus linguis: fuit maximū signū ad cōfirmandū fidē christi.

¶ Cū vos testimoniū phibebitis. scz pdicādo omib⁹ populis.

¶ Quia ab initio mecum estis. Lyrā. Nō est intelligēdū qd fuerint cū eo in principio vitę eius: sed ab initio predicationis sue: qñ incepit docere z miracula facere.

¶ Ille testimoniū phibebit de me. Nam spiritus

sanctus testimoniū phibuit christo in hoc qd apłs tales fecit: qd sciuerūt z audebāt pdicare euāgelii z fidem christi corā oībus intrepide. Qd em homines prius illiterati z simplices de profunditate scripturarū subito plene loquebant in oibus linguis: fuit maximū signū ad cōfirmandū fidē christi.

¶ Cū vos testimoniū phibebitis. scz pdicādo omib⁹ populis.

¶ Quia ab initio mecum estis. Lyrā. Nō est intelligēdū qd fuerint cū eo in principio vitę eius: sed ab initio predicationis sue: qñ incepit docere z miracula facere.

¶ Ille testimoniū phibebit de me. Nam spiritus

sanctus testimoniū phibuit christo in hoc qd apłs tales fecit: qd sciuerūt z audebāt pdicare euāgelii z fidem christi corā oībus intrepide. Qd em homines prius illiterati z simplices de profunditate scripturarū subito plene loquebant in oibus linguis: fuit maximū signū ad cōfirmandū fidē christi.

¶ Cū vos testimoniū phibebitis. scz pdicādo omib⁹ populis.

¶ Quia ab initio mecum estis. Lyrā. Nō est intelligēdū qd fuerint cū eo in principio vitę eius: sed ab initio predicationis sue: qñ incepit docere z miracula facere.

¶ Ille testimoniū phibebit de me. Nam spiritus

A peccatorem qui ipsum negat factis: testi-
monium christo reddidit. An apostolus:
Xiii. i. b. Confiteatur se nosse deum: factis autem ne-
gant. Peccator enim quandoque pro vno
denario negat christum cum in nomine eius
scienter periurat.

De excom-
municatio maiori

Jo. 15. a

Sequitur hic in eu-
gelio presenti. Ab-
sque synagogis faci-
ent vos. Abi nota-
du quod excommuni-
catio maior valde ti-
meda est propter tria.
Primo: quia exco-
municatus separa-
tur a deo et omni-
bus christi fidelibus
tam in vita quam in mor-
te: sicut palmes a
vite. unde dicitur:
Ego sum vitis vera:
et vos palmites
et sic palmes absci-
sus nihil valet am-
plus nisi ad ignem: sic excommunicatus ma-
iori excommunicatione. Secundo: quia
excommunicatus priuat⁹ est merito passio-
nis christi et omnium sanctorum: et etiam
omnibus missis orationibus elemosinis
et omnibus suffragiis indulgentiis: et om-
nibus bonis ecclesie: et omnino totaliter
remanet nudus et miser et miserabilis et
pauper et cecus. Et propterea dicit Au-
gustinus: Nihil debet christianus sic for-
midare sicut separari a corpore christi sci-
licet per excommunicationem maiorem.

B Tercio: quia excommunicatus multos in-
ficat: quia omnes qui participant ei scien-
ter publice denunciato. An dicitur in de-
creto. Communicans excommunicato inde-
bite excommunicationem incurrit. xj. q. iij.
precipue. et. c. si quis episcopus. Unde est
morbis contagiosus sicut lepra: ideo ab
hominibus sicut lepra debet vitari: nam
magna infamia est et vituperium ab eccle-
sia expelli vel vitari ab hominibus sicut
leprosus. Unde excommunicatis est magis
infamis quam iudeus vel saracenus: quia cum
illis habemus plus loqui quam cum excom-

municato. Unde dicit in decreto. Paga-
no plus licet communicare quam excommu-
nicato. xj. q. iij. ad mensam. Et iam dictis
patet quod periculosum est communicare ex-
communicato: sed peccatis nostris exigen-

In die sancto Pentecostes

Euangeli-
um Ioan-
nis. xiii. c.
in fine.

In il-
lo tem-
pore. Dixit
Iesus disci-
pulis suis.

tos inficit una die: sicut in conuiuijs et ce-
bis: et sic de alijs.

Si quis diligit me: sermonem
meum seruabit. Ioannis. xiii.
Hoc euangelium locutus est do-
minus noster Iesus christus ad di-
scipulos suos anno eius. xxxij. ii. kalend.
Aprilis. luna. xiiij. quinta feria cense domi-
ni. indictione sexta. Ante initium illius euan-
gelij scribit sanctus Ioannes in eodem ca-
pitulo: quod christus dixit discipulis suis: Qui
habet mandata mea et seruat ea: ille est qui
diligit me: qui autem diligit me: diligetur
a patre meo: et ego diligam eum: et man-
festabo ei meipsum. Tunc statim sequitur
euangelium hodiernum. Si quis diligit
me: sermonem meum seruabit. Sicut. Ho-
die recolit ecclesia illam superabundantem
et excellentem donationem spiritus sancti
que est facta discipulis quinquagesima die
a resurrectione: quando repleti sunt om-
nes spiritu sancto. Sed quia spiritus san-
ctus qui est amor patris et filij hodie mit-
titur: idcirco hodie legitur euangelium in
quo agitur de dilectione quam deus nobis

Postilla